

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 12. szám.

Budapest, márczius 23.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség es kiadóhivalal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A helyszini ujjlenyomatszemle bizonyító erejű eredménye és az ujjlenyomatok leemelésére szolgáló Schneider-féle lap.

A „Hans Gross”-féle Archivból magyarra átfordította * *.

Az ujjlenyomatrendszer a legutóbbi években az egész világon annyira fejlődött, hogy rövid időn belül azt már egy művelt állam közbiztonsági testülete nem fogja nélkülözhetni.

Ezzel együtt nő e rendszer előharczosainak a felelőssége és azon kötelessége is, hogy a feszült érdeklődés kielégítésére mindent elkövessenek. Ez azonban a helyszinén talált vagy helyesebben találandó ujjlenyomatokat illetően eddig sokszor igen nehéz volt.

Különösen a hamburgi rendőrség lehet sok nehéz esetre méltán büszke, melyet csupán a helyszinén talált ujjlenyomatok alapján derített ki.

Néhányat az érdekesebbek közül leírok.

I. 1909. év vége óta Hamburgban különféle pénzszekrényfeltörés történt, a tettest azonban nemcsak, hogy nem sikerült elfogni, de kiletét illetően a rendőrség teljes sötétségben tapogatózott. A betörések mikénti végrehajtásából csak arra lehetett következtetni, hogy csupán egy tettesről lehet szó, a ki főképen régebbi gyártmányu pénzszekrényekre pályázik.

1910. évi február hó 10-ről 11-ére virradó éjjelen ismét egy ilyfajta betörés történt. A tettesek először feltörték egy — a ház udvarában levő — kovácsműhelyt s onnan egy kalapácsot, valamint két feszítő vasrudat loptak, ezen tárgyakkal felmásztak a ház külső falán levő vészlótrán a második emeletre, hol egy kereskedő czég raktárhelyiségein keresztül, melyeknek ablakait betörték, a pénzszekrényig jutottak. Ezt felfordították, a hátsó falát bezúzták és kifosztották. Ezek után lehatoltak a földszintre, ott még egy pénzszekrényt zúztak be és azt is kiürítették.

Ezzel az egyik betört ablakon a tettestől származó véres ujjlenyomatok maradtak hátra. A rendőrségi gyűjtemény szerint a lenyomatok N. P.-től származtak, kire a gyanu sohasem terelődött volna, annál kevésbbé, mert csak egészen lényegtelen előbűntetési voltak.

Az alábbi eset bizonyítja, hogy az ujjlenyomatszemle nemcsak ismeretlen tettesek megállapítására, hanem

arra is alkalmas, hogy a megbizhatatlan tanúvallomások végzetes következményeit elhárítsa.

2. 1910. évi június havában, Bremában urasági házból, a lakók távollétében betörők arany és ezüst tárgyakat és egyéb holmit loptak el. Miután a tettesek a földszinti ajtókat álkulesesal kinyitva, bejutottak a házba, a többi ajtókat és ablakokat feltörve, az emeleti helyiségekbe hatoltak.

Egy ily módon végrehajtott betörés után egy szétzúzott ablaktáblán ujjlenyomatok találtattak. A tetteseket — állítólag két egyént — a káros eselédsege látta.

A nyomozás H. háziszolgára és B. műlakatosra terelte a gyanút. Fényképüket megmutatták a cselédségnek, kik H. fényképében azt az egyént vélték felismerni, ki a betörés alkalmával az egyik ablakot betörte. A helyszinén talált ujjlenyomatoknak terbeltek ujjlenyomataival történt összehasonlítása után kiderült azonban, hogy ők nem lehettek a tettesek. Ellenben általános megjelentésként megállapítást nyert, hogy az ablaktáblán visszamaradt ujjlenyomat P. festő ujjlenyomatával azonos — ennek lenyomatai a rendőrségi nyilvántartásban megvoltak — vagyis, hogy a bűncselekményt ő követte el.

Még gyakoribbak természetesen azok az esetek, melyekben egyéb gyanúok egy bizonyos egyénre mint tettesre engednek következtetni és az ujjlenyomatszemle azután megszerzi a döntő bizonyítékot.

3. 1910. évi okt. havában I. hamburgi ékszerésznél betörték, mintegy 130,000 korona értékű ékszer, arany és ezüstneműt elloptak. Itt számos ujjlenyomatot hagytak hátra a helyszinén, többek között egy magukkal hozott tejesüvegen is, melyben szerszámjaik kenésére olajat hoztak magukkal. A tett elkövetésével öt egyén gyanúsított, kiknek ujjlenyomatai a rendőrség nyilvántartásában megvoltak. Az összehasonlítás beigazolta, hogy a tejesüvegen hátrahagyott lenyomat St. írnek jobb mutatójától származik, mire nevezett hosszas tagadás után beismerte, hogy a betörést ő követte el és megnevezte társát is. Ezen beismerés után az ellopott értékek javarésze szintén megkerült.

Mit jelent azonban ilyen eseteknek mégis csak korlátozott száma azon bűncselekmények özönéhez képest, melyek évente büntetlenül maradnak, mert az első nyomot nem sikerült megtalálni, vagy ha azt meg is

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajándéka saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokká! Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltenek. A jegyzék minden hangszert külön kiadták. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

STOWASSER JÁNOS osas. ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

kaptuk, úgy a döntő bizonyítékot nem szerezhettük meg!

Ez onnan van, mert az ujjlenyomatok értékesítése körüli eljárás gyakorlása ez idő szerint csak néhány nagy rendőrhatalomra van korlátozva. De még ezeknél is megtörtént, hogy a gyakorlatot abbanhagyták vagy hogy a rendszer nem vált be.

Az ujjlenyomatrendszer által egyes helyeken elért eredmények nyilvánosságra hozatala az oktatási érteken kívül még egy okból bír fontossággal.

Ha, mint a felsorolt esetek is beigazolják, ilyen rendkívüli eredmények ilyen egyszerűen és majdnem költségmentesen elérhetők, miért nem alkalmazzuk az ujjlenyomatrendszert mindenhol, minden homályos bűnyűben? és melyek azok az okok, melyek miatt a rendszer — ha igénybe veszik — mégis oly gyakran felmondja a szolgáltatást?

Ez talán kevésbé az érdekelt hivatalok és közegek túlterheltségén, nehézségén vagy közönyösségén, hanem inkább a rendszer nehézségein mulik.

A vélemények már az ujjlenyomatoknak a helyszínen való láthatóvá tételére szolgáló szereknél és eszközöknél annyira eltérnek egymástól, hogy ezen huza-vona mindazoknál, kik az előhívással foglalkozni kívánnak, az egész rendszer használatosságára vonatkozólag kételemek támadnak. Ha pedig nagynehezen felfedeztünk és láthatóvá is tettünk egy ujjlenyomatot, úgy a legtöbb esetben csak most kezdődik az igazi baj. Hogyan rögzítsük az értékes lenyomatot?

Csak kevés nagyszabású berendezéssel bíró rendőrhatalomok rendelkeznek egy külön fényképezéssel, aki ilyen feladatok megoldására alkalmas, és csak ilyen hatalomok vannak az igen költséges fényképezési felszereléssel ellátva. Még ha az első kérdéseket, t. i. hogy milyen porral tehetem láthatóvá a talált lenyomatot és hogy elég lesz-e a fénykülömbőség a fényképező lemez számára, meg is oldhatjuk, sokszor a legjobb műszerek és legkiválóbb szakemberek dacára sem fogunk célt érni, mert a lenyomat olyan helyen van, hogy azon fényképfelvételeket eszközölni nem lehet.

A legjobb esetben elmozdítható, lefejtethető vagy olyan kicsi az a tárgy, melyen a lenyomatot találtuk, hogy azt a fényképező műtermébe szállíthatjuk, hogy az ott csendben és a különböző világítás segítségével a lenyomat lefényképezését megkísérelje. Így is sok esetben lebetetlen a lenyomatról használható fényképzet kapni. Még bajosabb a dolog, ha a lenyomat el nem mozdítható, vagy el nem szállítható tárgyakon tapad, vagy ha olyan helyeken van, hová nem férhetünk a fényképezőgéppel, például a kályha mögött stb. Ezekhez még hozzájön a világítás által okozott nehézség, valamint az a baj, hogy szokatlan környezetben és világításnál nagyon bajos azt az időt eltölteni, a meddig a felvételnek tartania kell. Miután csak egészen éles és

tiszta képek használhatók, sőt például még a padlózat lényegtelen, de forgalmasabb helyeken el nem kerülhető rezgése is elegendők ahhoz, hogy a sikert megakadályozzák.

Ha pedig mindezek után az összes érdekeltek nem elsőrangú szakértők és nincsenek a legkiválóbb segéd-eszközökkel felszerelve, akkor — az ujjlenyomatokat biztosítási rendszer jelenlegi állása szerint — az eredmény használhatóságának valószínűsége az összetoronyosuló nehézségek előtt semmivő törpül. Keressünk csak például egy sötét padlás gerendázata között ujjlenyomatokat és fényképezzük őket!! A bűncselekmények tünyomó többsége pedig távol a nagy rendőrségi központoktól vidéken történik. Itt nem a minden segéd-eszközzel felszerelt nagyvárosi kriminalista, hanem a gyakorlatlan csendőr vagy az ilyen ügyekben, sajnos még gyakorlatlanabb ügyész vagy vizsgálóbíró áll ez esetekkel szemben. Csupán így magyarázható azután meg, hogy minduntalan ugyanazon legismertebb rendőrhatalomok eredményeiről hallunk csak valamit.

Ez pedig majd csak akkor változhat meg, ha a jelenlegi eljárás helyébe egy oly egyszerű és biztos módszer lép, melyet még a leggyakorlatlanabb egyén is idegen segítség nélkül alkalmazhat.

Az ujjlenyomatrendszernek ezen életkérdése már is megoldást nyert.

Schneider Rezső bécsi cs. kir. rendőrhiztos és rendőrségi fényképész egy olyan eljárást fedezett fel és szabadalmaztatott, mely az eddig leírt összes hátrányokat, amennyire csak lehetséges kiküszöböli.

Schneider t. i. először egy olyan port állított össze, mely minden ujjlenyomatot — ha azt a porral behintjük — azonnal tisztán láthatóvá lesz és másodsor egy koromfeketé, enyvszerű anyagot talált ki, mely körülbelül $\frac{1}{8}$ mm vastagságban papírlapra van kenve és tükörsima felületének megvédése végett, egy vékony celluloidlapocskaival van betakarva.

Ha már most valamely tárgyon vagy felületen ujjlenyomatot sejtünk, úgy az illető helyet egy körülbelül 5 cm széles hajecsettel — melyet előzőleg a Schneider-féle porba mártottunk — alaposan beporozzuk, az ecsetet tisztára kirázzuk és azután óvatos ecsetelés által a felesleges port eltávolítjuk. Ha volt egyáltalán az illető helyen egy ujjlenyomat, mely porozás által láthatóvá tehető, úgy az éles körvonalakban fog előtűnni feküdni.

Ezek után a Schneider-féle levonólapról, mely 14×19 cm nagyságban kerül forgalomba, levágunk egy, az ujjlenyomat nagyságának megfelelő darabkát, óvatosan eltávolítjuk a rajta levő celluloidlapot és a most már szabaddá lett levonólapot óvatosan ráteszszük az ujjlenyomatra. Nehogy léghólyagok képződjenek, melyek a nyert képen lyukkaként tünnének elő, a lapot először az egyik szélével fektetjük le s azután lassan a lenyomatra helyezzük. Az egész lapnak egyszerre való

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Medvevadászat Oroszországban.

lefejtetése léghólyagok képződését idézi elő és megkönnyíti a kép elmázolását is.

Miután a lapocskát tenyerünkkel könnyedén lenyomkodtuk, hogy biztosítva legyünk afelől, hogy a tapadó felület az ujjlenyomat minden részét érte, a lapot egyik sarkánál fogva óvatosan leemeljük és a celluloidlemez ismét ráteszszük; léghólyagok képződésének meggátolására most is ügyeljünk.

A lenyomatnak minden erőszakos leszorítása nemcsak felesleges, de a képet homályossá, sőt elmázolttá is teszi. Miután a celluloidlapocska teljesen átlátszó, a koromfekete alapon levő ezüstsínü ujjlenyomat tisztán kivethető és közvetve már így is összehasonlításokra felhasználható. Tekintve, hogy a lenyomat a celluloidlemez által védve van, azt borítékban az illető ügydarabhoz csatolhatjuk vagy bármikor, bármelyik fényképész által lefényképeztethetjük vagy nagyíttathatjuk. Miután a Schneider-féle levonólap veszély és nehézség nélkül postán is szállítható, magának az ujjlenyomatnak az elszállítása pedig rendesen annak az elrontásával jár, főképen fontos bűnesetekben czélszerű lesz, ha a nyert lenyomatot mindjárt elküldjük azon hatóságnak, melyet meg akarunk kérni, hogy gyűjteményében kutasson a lenyomat után, vagy hogy hasonlítsa azt össze a szintén csatolt és a gyanúsított ujjairól vett lenyomattal.

Természetesen igen ajánlatos mindjárt mindazon egyének ujjlenyomatait is csatolni, kik a felvett lenyomatot esetleg okozhatták volna. Így a károsét, a járőrét stb. Az összehasonlítást bizzuk mindig egy tapasztalt és gyakorlott szakemberre.

Igen ajánlatos a fölösleges port gondosan eltávolítani, mert ellenkező esetben a nyom környéke is ezüstös lesz és akkor a lenyomat nem olyan pontosan látható, mint hogy ha a háttér koromfekete. Természetesen mellőzendő itt is minden erőszak, mert azzal magát a nyomot megsérthetjük, sőt — kivált ha a nyom már régi és igen sima felületen tapad — azt egészen elmázolhatjuk. Az ecset finomsága, puhasága tehát elengedhetetlen.

A levonólap tartóssága ugyan nem zárja ki, hogy azt egyszerű letörlés után ismételten használhassuk, de ez mégsem ajánlatos, mert a tükörsima felülete mégis csak könnyen megsérülhet és akkor a leemelendő ujjlenyomat hajszáljénomságu mintáját esetleg nem sikerül pontosan átvennünk. A levonólap ára különben is oly csekély, hogy még a legtakarékosabb ember is eldobhatja a már egyszer használt lapocskát anélkül, hogy ezzel nagy kiadást okozna magának.

A szállítási feltételek kedvezők.

Egy doboz, mely tartalmaz: 6 drb 14 × 14 cm nagyságu levonólapot, becsavarható üvegszelenczében 100 gr hintőport, egy 5 cm széles hintőecsetet és egy a levonólapok szétvágására szolgáló ollót, 19 koronába kerül. Kívánatra a felszerelés még kiegészíthető a helyszínén talált egyénekről esetleg veendő ujjlenyomatok készítésére szükséges eszközökkel, ú. m. egy czinklemez, egy enyhenger, egy tubus nyomdafestékekkel, egy felkenökés és egy benzines üveg. Ezzel a doboz ára 24 koronára emelkedik.

Kevésbé mozgalmas, kisebb csendőrörsök számára azonban egyszerűbb felszerelés is elegendő: ecset 1-30 K, 100 gr por 2-50 K és hat levonólap körülbelül 4-50 K.

Ha örseink még egy használható utmutatással is el láttatnak, úgy gazdag eredmények fogják a kísérletet megjutalmazni és a módszer sohasem fogja felmondani a szolgálatot. Természetes követelmény csak az, hogy a levonólap minél előbb, t. i. lehetőleg friss lenyomatokról készíttessék. Ha a nyom régi, úgy eltűnt a zsirtartalma, a por már nem tapadhat és így levonatot sem tudunk csinálni.

A nyomról vett lenyomatnak az ügydarabok mellett, azoknak kiselejtéséig való megőrzése azért bir különös értékkel, mert a lapocska nem foglal el helyet és ugyanazon tettes ellen való későbbi eljárásoknál, valamint esetleges perújításoknál, mit a tanúk feledékenysége számítva, sokszor évek után megkísérelnek, a hites ujjlenyomatnak kiszámíthatatlan értéke lehet.

A Schneider-féle por és levonólap bármilyen anyagu és alaku tárgyon bizton és könnyen használható. Képei teljesen tiszták, miután a háttér zavaró színeit, képeit és fényét — ellentétben a fényképpel — nem veszi át.

Az eljárás legnagyobb előnye azonban annak végtelen egyszerűsége. Minden gyermek levonóképekkel (matrica) játszik. 5-10 éves korunkban ezt mi is gyakoroltuk. Minden kis iskolásleánynak megvan a hozzá való tehetősége. Nem tudom tehát belátni, hogy csendőreinket miért ne lehetne ezzel megbizni?

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A multság vége.

Irtó: Máthé Miklós törzsőr-mester.

Szép, ragyogó május reggel. A nap lassan, lassan emelkedik felfelé. Sziporkázó sugarai csillogva verődnek vissza a fűszálakon ragyogó harmatcseppekben s mint megannyi drágakövek tündökölnék a térs mezőkön.

A Tenkéről Nagyszalonta felé vezető útvonal mentén, fenn az árokparton, egy ember fekszik. Édes álma lehet, mert erős, hangos és hosszantartó hortyogással megreszketteti a körülötte levő fűszálakat.

Az ekként arczára hulló harmatcseppek hűsítő hatásától-e vagy talán a szemei körül játszadozó napsugarak csiklandozásától, egyszerre ébredezni kezd. Izeg, mozog s bár szemei még be vannak ragadva, dalba kezd. S mintha követni akarná a dal ritmusát, ide, oda fordul, míg egyszerre mint a lavina megindul és — zsupsz! — belehemperedik az árokba, végig simitván arczával a harmatos füvet.

Erre már, mintha hideg zuhany érte volna, fölébred s ökleivel álmos szemeit dörgölgetve, körülnéz. Bámul

HA KÖHÖG, HASZNÁLJON AZONNAL

HURUTPASZTILLÁT!!

mely a legmunkosabb köhögést is azonnal elmulasztja. 1 doboz 50 fill.
3 doboz K 20 f. Kapható mindenütt. Készíté Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrösön.

Reuma, csúz, köszvény, mindennemű megfázástól eredő fájdalmat párszori használat után megszüntet a Gerő-féle

MENTHOL REUMASZESZ

Ára 1 kor., 3 üveg 2 K 50 fill. Kapható mindenütt.

Zsiráf-vadászat.

jobbra, bámul balra, beszélget önmagával, de sehol sem tudja kiismerai magát az idegen tájékon.

Végre valamennyire magához tér. Sorra tapogatja zsebeit, keres, kutat bennök, de csalódottan huzza ki kezeit egymásután mindenikből. Majd az inge alá, a kebelébe nyúl. De ott se talál semmit, mire nagyot káromkodik.

Ekkorára megkondul a közeli község barangja; hangja végig zug a harmatos mezőségen. Ez és az imént észlelt csalódás teljesen észretériti a révetegen körültekintgető atyáit, a kinek tekintetéből is mindjárt fel lehet ismerni a mámoros embert.

Körülnézi a fekvőhelyét, az árokpartot s az árokmélyét át meg át vizsgálja, közben nagyokat káromkodik, majd birni kezd s lassu, ingadozó léptekkel megindul a közeli község felé, menetközben fel-felemeli csontos ökleit s hol a fejét ütögeti vele, hol meg-megrázza a levegőben, mintha valami láthatatlan ellenséget fenyegetne.

Eközben annyira tisztul az emlékező tehetsége, hogy emlékébe tudja idézni az előző napi és éji eseményeket. Egymásután jutnak eszébe az előző napi mulatozás, a cigányzene, az Istentudjakiesoda Péter, a ki mint kedves jó barát ölelte, csókolta s végül az is, a mi a leglesújtóbb ránézve, hogy volt pénze s most nincs.

Egy-két korona miatt bizonyára nem is busulna, hiszen a tegnapi mulatság annál többet is megért. De 630 koronát már még sem ért meg, akármilyen jól mulatott is, pedig ennyit hozott magával, mikor előző napon onnanbuzulról eljött. Az is bizonyos, hogy bármilyen gavalérosan mulatott is, ennyit el nem költött. Ha tehát hiányzik, valaki ellopta. Erről pedig legjobban tudhat az az Istentudjakiesoda Péter, a ki vele legtovább mulatott. De hát ki tudja, hogy hol van most az.

Majd megtudja a csendőrség! fejezi be az atyafi a monológot s alighogy a községbe beér, a csendőrlaktanya után kezdőzködik. Kellő utbaigazítás után csakhamar el is éri czélját.

Ott aztán illő módon bemutatja magát, hogy ő Martin János széplaki lakos és hol sirva, hol káromkodva elpanaszolja, hogy előző napon — 1910. évi május hó 8-án — azért jött be Tenkére, hogy az ottani banknál levő tartozását kiegyenlitse. Még korai volt az idő, a bank nem volt nyitva, meg aztán a fáradság után egy kis pálinka is jól esett, hát a betivásáron talált ismerősökkel betért az egyik piacztéri kocsmába egy pohár pálinkára.

Az egy pohárból kettő lett, majd több is, miközben hozzásegődött egy Péter nevű fiatalember, akivel bor és cigányzene mellett tovább mulatott, úgy hogy teljesen leittasodott s a mulatás közben nemcsak a bankba való menetéről feledkezett meg, hanem a pénze is az utolsó fillérig elveszett s oda az ujlónatúj piros bőrtárca is. S ráadásul, világ csufjára, ott ébredt fel a magysalontai országút melletti árokban.

Arról, hogy irány helyen s melyik kocsmában fordult meg, nem tudott felvilágosítást adni és azt se tudta, hogy mikor, kivel és miként került az országúti árokpartra.

Az őrsparancsnok, a hiányzó összegből következtetve, lopást látott fennforogni, miért is Gyenes Gábor és Csizmás Paskál csendőröket szolgálataiba vezényelve, meghagyta nekik, hogy panaszossal a kocsmákat sorbajárva, ha csak lehet, kutassák ki mindazoknak a kiletét, akik azzal együtt mulattak.

A járőr első sorban abban a reményben, hogy az ittas panaszos ott éjthette ki a pénzét, a hol aludt, oda ment ki vele a helyszínére. Ott azonban a lehevert fü között és a fekvőhely környékén mitse találtak. Egyetlen nyom se volt ott, a miből dulakodásra vagy a tettesnek valamely irányba való eltávozására lehetett volna következtetni.

Ennélfogva visszatértek a községbe és a kocsmákat vették sorba.

Egyik kocsmárosnál megtudták, hogy panaszos este hét óra tájban, már jó ittasanjóit oda egy 18—20 éves ismeretlen fiatalemberrel. Ott ittak esti kilencz óráig, mikor is a zárórára való tekintettel elküldte őket. Az elfogyasztott italokat és szivarokat panaszos fizette mind, a mi közben nagyobb összeg pénzt látott nála. Panaszos távozáskor már oly ittas volt, hogy alig tudott a lábán állani, társa támogatta menetközben is.

Ezenfelül a kocsmáros még felemlítette, hogy panaszos a fiatal embert Péter néven szólítottatta és a min a beszédükből kivehette, utóbbi Kávásdra való lehetett, de ő nem ismerte és meg se figyelte jobban, pedig az alatt, hogy nála mulattak, egy ismeretlen fiatalember aki egy pohár pálinkára tért be a kocsmába, meglátván amazt a panaszossal duhajkodva mulatni, rászólt: „hogy vagy te, templomrabló!” S bár észrevette, hogy e megjegyzés kellemetlenül érintette a duhajkodó legényt, de mert válasz nélkül hagyta a kérdést és a másik se szólt többet, ő se firtatta tovább a dolgot. Csakugy hozzávetőleg elmagyarázta még a legény személyleírását és ruházatát is, de egyebet nem tudott.

Mint hogy másik két kocsmában is ugyanilyen leírásu legényt láttak a panaszossal mulatni és az a hely, ahol panaszos felébredt, Kávásd irányába esett, odaindult a járőr, a tettes után puhatolni, mert az eddig szerzett adatokból alaposnak látta a legény ellen felmerült lopás gyanuját és azt is valószínűnek tartotta, hogy kávádsi lesz a legény.

Kávásdon azonban teljesen eredmény nélkül puhatoltak, mert olyan Péter nevű legényt, akit templomrablással gyanúsítottak vagy ilyen miatt elítéltek volna, a községi előjáróság se ismert. De általában olyan legényt se tudtak megnevezni, akire az ottani 25—30 főnyi fiatalság közül a kocsmáros által adott személyleírásnak megfelelő lett volna.

A járőr ezután Görbed községbe ment, mert Gyenes csendőr úgy emlékezett és ezt a kávádsi községi bíró is megerősítette, hogy előző évben két görbedi legényt fogtak el Nagyvaradon templombetörés miatt s gondolták, hogy ezek, ha el is ítéltettek, azóta már büntetésüket kitölthették és hazakerülhettek s hátha ezek valamelyike lesz a keresett tettes.

Reményükben nem is csalódtak, mert a görbedi előjáróság mindjárt tudott utbaigazítással szolgálni s a két templombetörőt is hamurosán előállította. A kocsmáros által adott személyleíráshoz általában mind a kettő hasonlított, de egyiket se hívták Péternek és a panaszos se ismerte fel mulatótársát egyikben sem.

A járőr mindezek daczára kikérdezte őket. Az egyik mindjárt igazolta alibijét kétségtelenül, ezt tehát el kellett bocsátani. A másik azonban, akit Körösi Gábornak hívtak, legnagyobb meglepetésükre beismerte, hogy a jelzett napon bent volt Tenkén, panaszost is látta mulatni egy fiatal emberrel, őt is megkínálták egy pohár borral, de ő ennek elfogadása után azonnal távo-

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjntányosabb áron
ERBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Vaddisznó-vadászat.

zott a korcsmából s többé nem találkozott a panaszossal. Panaszos eleinte sehogysem akart ráismerni a fiatal emberre, az meg épen nem jutott eszébe, hogy borral valamelyik korcsmában megkinálta volna. A további kikérdezés alatt azonban állandóan figyelve azt, kezdett eszébe jutni, hogy mégis hasonlít ez az ő mulató társára s ezt közölte is a járőrrel, de Körözi a panaszos eme kijelentését tévedésen alapulónak minősítette. Azt beismerte, hogy a templomba való betörésért el volt ítélve s csak pár hónappal azelőtt töltötte ki büntetését, de a terhére felhozott ez újabb cselekménnyel való meggyanúsítás legkevésbé se lepte meg és minden hozzá intézett kérdésre határozott feleletet adott.

A járőr azután már csak a házkutatásba vetette minden reményét, meg aztán a korcsmárossal való szembeállításba. Mínt hogy a házkutatás épen megejthető volt, ahhoz fogtak hozzá. Tehetségükhöz képest kellő alapos-sággal átkutattak mindent, de a keresett pénzt nem találták, mire meghagyták gyanúsítottnak, hogy készüljön fel és elkísérik Tenkére.

Mig a legény felkészült, a fáradt járőr, a községi közegekkel együtt a ház előtti kut kávjára ült le pihenni. Várakozás alatt Gyenes csendőr véletlenül egy törött fazék alsó részét pillantotta meg a kut melletti vályu alatt, a melyben kissé már cserepesedni kezdő higitott agyag volt. A milyet paraszt házáknál a ház földjének mázolására szoktak használni.

Mínt hogy pedig ilyen mázolást nem vettek észre a ház földjén, elindulás előtt megkérdezte a legényt, hogy mire használták az agyagot, mire az vállvonogatva azt felelte, hogy bizonyosan anyja, aki ezuttal távol volt, használta valamire. Ezt azonban olyan bizonytalan hangon mondta, hogy felkelte vele Gyenes csendőr figyelmét.

Mielőtt tehát elindultak volna, újból áttekintette a ház belsejét, miközben a konyha egyik sötét sarkában ráakadtak a friss mázolás nyomaira. Ezt a szurony hegyével megpiszkálgatva, egy kisebb gödör szerű mélyedésre bukkantak s abból mindjárt előkerült a keresett pénz is, 550 korona a tárczával együtt egy darab rongyba beleburkolva.

Ennek láttára beismerte a legény, hogy ő mulatott panaszossal, valamint azt is, hogy a korcsmából való távozáskor ő vezette azt a nagyszalontai országuttra s miután egy darabon támogatva elvezette a teljesen ittas állapotánál fogva majdnem tehetetlen embert, lefektette az árok partjára, aztán a pénzét magához véve, a mindjárt elalvó embert otthagya.

Természetesen letartóztatták az egyeskezü legényt és bekísérték a bírósághoz, ahol hosszabb tartamu büntetéssel szenvedett meg a panaszossal elkövetett hálátlan-ságért.

★

Amint a fentiekből látható, nem üres beszéd az, hogy a nyomozó csendőrnek minden legkisebb nyomot és jelentéktelen tárgyakat alaposan meg kell figyelnie, ha az eredményt biztosítani akarja. Jelen esetben ugyszólván semmiféle összefüggés nem látszott az ismertett lopás és a higitott agyag között fennforogni, mégis arra való tekintettel, hogy a bűnös mindig arra törekszik, hogy cselekményének áruló nyomait a lehető legjobban elrejtse, eltüntethesse, esetleg megsemmisíthesse, csak

a csendőr észszerű következtetésére mutat, hogy a két különböző dolgot összefüggésbe tudta hozni s ennek alapján a lopást kétségtelenül kiderítette.

Különben is ott, ahol lopott pénz előkerítéséről van szó, sosem ajánlható eléggé a nyomozó csendőrnek, hogy minden legkisebb rejtkehelyet, képrámát, a falakon észlelhető repedéseket, új tapaszokat, megmozdítható padlódeszkákat alaposan megvizsgáljon, mert a pénz ilyen helyeken is elrejthető lévén, csak a legfigyelmesebb vizsgálat és keresés mellett lehet előkeríteni.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az elefánt.

Mennyire képes átalakulni az állat, mily óriási befolyást gyakorolhat az emberrel való folytonos közlekedés, a vele való érintkezés, a kitarató oktatás, mely századokra terjed, s melynek hatásait az anya-állatról örökli át a magzat, azt semmi sem bizonyítja inkább, mint az indiai elefánt.

Nem is állat az többé, hanem félig-meddig okos lény, átmenet az ember legfejletlenebb osztályától, az állatok legfejlettebb fajáig.

Az indiai elefánt ezer és ezer év alatt lett azzá alakítva, a mi ma. A jó szívé, s az állatokat tiszteletben tartó hinduk (a kiknek vallása tiltja megölni bármely állatot vagy csak rosszul is bánni vele) úgy szólván családjuk tagja gyanánt fogadják az elefántot, s alkalmasint jobban bánnak vele, mint a páriával, a ki a Dzsungel pusztaságába száműzve tölti szomorú napjait. S mondhatnánk, megvan a bánásnak ahhoz mért hatása is, s az elefánt nem sokkal alacsonyabb fokán áll a műveltségnek, mint az a megvetett, a társadalomból kilökött, még a tiszta víz élvezetétől is eltöltött pária.

Szokás úgy tüntetni fel az elefántot, mint a mely csakis leigázott állapotban szolgálja a társadalmat. Olyan félig szelidített állat, némelyek szerint, mint a vadabb természetű csikó, mely csak addig van nyügözve a járszolhoz, a meddig a kötőfék ereje tart, azontúl pedig elszökik gazdájától. A dolog azonban nem így áll. Nem igen van emberi hatalom, mely ily módon le tudná nyügözni ezt az erős állatot. Az egyszerű hinduk mestersége nem lenne ehhez elegendő. Nincs kötél, mely megfékezhetné, nincs ember, a ki az ő ellenállása mellett reá tudná tenni a féket.

Az elefánt félig-meddig civilizált lény, mely jószántából akceptálja a civilizációt, önként veti magát alá; sok embernek társa, segítője, jóakaratóból, nem kényszerből. Szabadon jár-kél a falvakban, gazdája elküldi őt olykor a szomszédos helyekre egyedül, máskor kiküldi az erdőbe fáért vagy a mezőre cukornádért, s nincs semmi, a mi föltartóztathatná, hogy kimenjen a Dzsungelbe szabadon élő társaihoz, s velök együtt folytasson szabad életet. Nem teszi. Civilizáltabb, mint a ló vagy szarvasmarha, mely ily körülmények között megtenne basonló kísérletet, holott az elefánt elkerüli, megveti vadon élő társát, s a hol összetalálkoznak útjaik, megbirkózik, megverekszik vele.

Az elefánt megtanulja az emberi mesterségeket, a mennyire testi alkata megengedi, s a mit megtanult, azt pontosabban végzi, mint maga az ember. Kimegy

● **Ölje meg**

● **De vigyázzon,**

● **VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18/b. SZ.**

a gazdaságában és háztartásában nagy károkat okozó egerek és patkányoktól, hogy basznos állatait meg ne mérgezze: 5197

■ **A Morrattin**

a mézei és lázj egerek és patkányok között pusztító beleg- séget idéz elő, megli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a 5197

Egy holdra elegendő egérritó ára 8 korona 50 fillérbe kerül. — Irjon egy levelező-lapot.

az erdőbe, s hoz haza tüzelni valót. Elmegy a rétre, s hoz haza füvet és bambuszgallyakat a maga számára és a többi háziállatoknak. Húz a kútból vizet, s megöntözi a veteményes kertet, a nélkül, hogy eltaposná magát a veteményt. Jacolliot beszéli, hogy Ceylon szigetén több elefántot látott, a melyek be voltak tanítva a fejsze kezelésébe. Kimentek reggelként a Kotmales hegység erdeibe, s ott ép úgy megdöntötték fejszecsapással a legerősebb fát, mint maga az ember. Annyival többet tettek, hogy haza is vitték a könnyebb sudarokat, melyeket agyaraikra vehettek, miután legalyazták előbb azokat.

S mindezt teszik magoktól, a nélkül, hogy a felügyelő serkentené kötelességök teljesítésére, a mi még a legszorgalmasabb emberi munkásra nézve sem felesleges. Tesznek és végeznek oly teendőket is, melyekhez látzólag magasabb képesség kell az övékénel. Elviszik uruk meghagyásából a portékát a közeli városokba, a hová egyszer-másszor már elvezették őket, s átadják annak, de csak is annak, a kinek száma vannak. Hordanak nagy készséggel terhet, használhatók a vadászatnál, betanítják a vadon elfogott más elefántokat, s a vadászatnál nevezetes szolgálatokat tesznek. Movat angol ezredes beszéli róluk, hogy oly okosak, miszerint az elakadt ágyúkat minden további parancs elvárása nélkül kihúzzák a sárból és tovább vontatják.

Ugyancsak Jacolliot beszéli a következő érdekes esetet. Egyik barátja, Daly őrnagy házánál Szuprámi nevű elefánt volt mindenki általános kedvence. Jacolliot meglátogatta egyszer sz őrnagyot, s azt hallotta, a fiuk lementek a folyóra halászni Szuprámival. Igen kíváncsi volt erre a tüneményre. Lementek a folyó partjára, s a mint az őrnagy fiai, úgy az elefánt is ott állott szép csöndesen a parton. Vigyázta, mikor mozdul meg a halászó horog parafa-darabkája. Egyszerre mozogni kezdett, hanem az elefánt, mint a jól kitanult halász, csöndesen várt a kellő pillanatra. A mint egy hirtelen rántást vett a horgon észre, fölrántotta s rajta csüngött a megfogott halacska. A legidősebb fiu levette a horogról, s azt visszadobta a vízbe megint, a nélkül, hogy csalétket tett volna reá. Az elefánt nem tett kísérletet üres horoggal fogdosni halat. Oda ment a fiúhoz, előbb gyöngéd hangokkal akarta rávenni, hogy tegyen eleget kívánságának, azután eléje tolta ormányával a ládát, melyben a csalétek volt elhelyezve. A fiu nem akarta megérteni, s jót nevetett az elefánt zavarán. Az pedig a sikertelen próba után az őrnagy elé tette a ládát. Az sem akart segíteni. Jacolliot próbára akarta tenni az elefántot, felvette a ládát s szaladni akart vele. Az elefánt tele szippantotta ormányát vízzel, utána sietett, s mint a szivattyúból, úgy loosolta össze tetőtől-talpig. A leöntött merénylő jóvá akarta tenni bűnét, s ráakasztotta a csalétket. Azzal egyszerre meg lett kötve a béke. Az elefánt örömtől remegve, mint a kis gyermek, oda ült ismét helyére a halászó ruddal s a tőle telhető leggyöngédebb hangokban iparkodott háláját kifejezni jóltevőjének.

Mert hangjai között van gyöngédebb és kevésbé gyöngéd. Az elefántok rendes gondozói, az Indiában úgy nevezett mahutok, egész határozottsággal állítják, hogy az állat bizonyos beszédet beszél, melyet ők annyira értenek, hogy mindenkor eleget tudnak tenni az elefánt kívánságának. Mindössze vagy száz szó tudását tulajdonítják az állatnak. Ezek egy része az öröm és fájdalom kifejezésére szolgál, — valami 15 különféle hang, melyeket mind torkán át hallat. Azontúl az ormányával is tud vagy 15-féle igen erős hangot adni, a melyekkel

haragját, nyugtalanságát fejezi ki, vagy segélyért kiált, midőn a Dzsungel közepében valamely hatalmas ellenségre talált. De ezeknél is nevezetesebbek azok a hangok, melyekkel ez állat egyes dolgokat jelöl meg, s mely hangokat rendszerint ormányának, torkának és szájának egyszerre való igénybevétele által tud előhozni. Egészen más hangot hallat, midőn rizst szeretne enni, ismét egészen mást, mikor cukornádra vagy vízre van szüksége. Ha melege van, egészen más hang által fejezi ki elégedetlenségét, mintha fázik. S az őrző jól ismeri ezt a hangot. Minden indiai mahut egy szóra megérti védenecze kívánságát, sőt beszélni is tud vele. Megdicséri vagy megdorgálja, megkérdi, mi kellene neki, sőt parancsokat osztogat, melyeket az elefánt pontosan teljesít, a mennyiben azokra rá van tanítva.

Jacolliot beszéli, hogy egyszer Malabar partjain utazott, midőn elefántja morogni kezdett s mindenféle hangokban tudtára adta vezetőjének elégedetlenségét. A mahut kényeztető szavakkal próbálta csillapítani egy ideig, azután hallgatást parancsolt neki. Mind hiába való volt, az elefánt tovább morgott, s vezetője kemény szavakkal dorgálta meg. Jacolliot csodálkozva kérdé a különös magaviselet okát. «Uram — úgy mond a hindu — erővel azt akarja, hogy vegyek le számára a fákról néhány kókuszdiót.» Oly vidéken haladtak el, mely tele volt ezekkel a fákkal, s ép sok volt rajtok a gyümölcs. Elmentek a legközelebbi ültetvényeshez, s vettek számára néhány diót. A mint az elsőt levették a fárol, s oda nyujtották neki, az öröm mindenféle hangján fejezte ki megelégedését, s csendes lett azután.

Ugyancsak Jacolliot beszéli, hogy látott Kattargamban elefántot, a melyet asszonya, midőn cukrot kért tőle, a kis fiú után küldött a boltba, s akkorra ígerte a cukor megadását. Az elefánt vigan trappolt el a fiú után, föltette ormányával a hátára, s néhány perc múlva anyja lábai elé tette le onnan. Ugyanaz az elefánt egy parancsszóra meghúzta az ebédre szóló csöngetyút, vizet húzott a kútból, s elvitte a gyermekeket napjában sétálni, a mellett vigyázott, hogy egy se maradjon el tőle, s ne essék baj egyikben is.

És ilyeneket s hasonlókat tapasztalt mindenki, a ki hosszasan tartózkodott Indiában, s fáradságot vett magának az elefántot közelebről tanulmányozni.

!KÉPEINKHEZ.

Különféle vadászat.

A vadászat azok előtt, akik akár élvezetvágytól, akár szenvedélytől sarkaltatva folytatják ezt a szórakoztató és a szervezetet erősítő foglalkozást, valóságos szellemi és fizikai turát jelent, mert épen úgy kell itt érvényesülni a szellemi tehetségből származó találékonyságnak, ügyességnek és leleményességnek, mint a kitarásra és a fáradság legyőzésére igénybevett fizikai erőnek. És a vadász csak akkor mondható igazi, vérbeli vadásznak, ha mindeme tulajdonságai megvannak s azokkal korlátlanul rendelkezni is képes. Ellenkező esetben mint dillettáns, csak éleclapi figura.

Az a vadász, a ki idegrendszere felett korlátlanul uralkodni nem tud, még a legártalmatlanabb vadakra se képes eredményesen vadászni. A veszedelmes duvadakkal pedig, amelyek egy-egy elhibázott lövés folytán szenvedett kisebb sérülés után nem a menekülés útját keresik, hanem egyenesen az ellenségre: a vadászra tümadnak, meg se próbálkozhatik.

A jelen számunkban közölt képeken három vadászati esetet mutatunk be olvasóinknak. Egy vaddisznó-, egy oroszországi medve- és egy afrikai zsiráf vadászatot.

A két előbbiben még a mostani modern fegyverek, a biggadt, nyugodt temperamentum és biztos kéz mellett is jó adag személyes bátorságra és határozottan kipróbált lélekjelenlétre van szükség. Mert így a vaddisznó, mint a medve nem igen értik a véres tréfát, az elhibázott lövésre legtöbb esetben életveszélyes támadással felelnek.

Ám nem azért a teremtes koronája az ember, hogy az ilyen veszélyes helyzeteket már előzetes óvintézkedéssel kikerülni ne tudja.

A vaddisznó vadászathoz, mint az a vonatkozó képen is látható, magas lábakon álló leshelyet készít valamely vaddisznófalka által látogatott lápos, vizes erdő részben s előbb napokon át elezört kukoriczával vagy más esemegével még jobban odaszoktatja a falkát s mikor az megszokott időben már teljes nyugtalanság és óvatosság nélkül ellepi a megszokott helyet, az előre elfoglalt leshelyről teljes biztossággal puffogtathatja le a szemtől-szemben nagyon is életveszélyes vadakat.

A medvéket már nem igen lehet így lépre csalni, meg aztán fára és leshelyre se tanácsos előre menekülni, mert a hova az ember fel tud mászni, oda feljut a medve is. Az ember tehát úgy segít magán, hogy előre kipuholja a medve megszokott sétautját és idejét és többedmagával állja útját a mit sem sejtő vadnak is, így, ha az egyiknek lövése nem jól találná is, kéznél van a másik és harmadik vállalkozó s újabb-újabb lövésekkel clejthetik vagy támadásra képtelenné tehetik a feldühödött bestiát.

A zsiráf vadászat, miután ez igen félnők állat, magában véve nem jár ilyen veszélyekkel. De itt meg kitérő, jó futó, jól idomított és lövésekhez szoktatott lóra van szükség, amelyen eredményesen lehet üldözni a szahara sivatagján rendkívüli gyorsasággal menekülő állatot; meg aztán biztos kézre, hogy a lóról való leszállás utáni pillanatban vagy akár a lóhátról irányzott lövések a találat teljes biztonságával tétessenek.

HIREK.

Adomány. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára Tüköry Jenő magánzó Pöstyénből 5 koronát adományozott. Ezzel az alap vagyona 28,539 koronára emelkedett.

Megdézsmált postaszák. A hajduhadházi postahivatal által február 23-án este 8 óra 2 perczkor Debreczenfelé indított, lezárt postaszák rendeltetési helyére, Debreczenbe egy 350 koronát tartalmazott pénzeslevél hiányával érkezett meg. A debreczeni postahivatal által a hiányról értesített hajduhadházi feladó postahivatal megkeresésére, a hajduhadházi őr s hiányzó pénzeslevél mikénti eltűnése ügyében a nyomozást bevezetve, kiderítette, hogy azt a hajduhadházi postakihordó fia, Csákvó Gábor 20 éves suhancz, a zsáknak a mozgópostára történt feladása előtt, a zárlap óvatossá felnyitása után lopta ki a postaszákból s annak megtörténte után a zárlapot észrevehető sérülés nélkül lezárva, a zsákot a mozgópostára feladta. A beismerésben levő tettes, a lopott pénzből nála még előtalált 79 K 92 fillér bűnjellel együtt, az őr által a debreczeni kir. ügyészségnek átadott.

Áremelés a lipiki altiszti otthonban. A lipiki altiszti otthon tulajdonosa, értesülésünk szerint, a legénységnek eddigi havi 75 koronában megállapítva volt ellátási díját havi 120 koronában akarja a folyó évtől kezdve megállapítani. Az ezirányú tárgyalások folyamatban vannak.

Kérelmek. Kopányi Mihály Arad megye Medgyesegyháza községben állomásozó csendőr kéri a vele 1905-ban a cs. és kir. 16. huszárezred 2. századánál szolgált Kő József és Kovács László III. számú csendőrkerületbeli csendőröket, hogy ezimüket fontos okból tudassák vele.

Szűcs János Sáros megye Kurima községben állomásozó csendőr ez. őrmester kéri a VIII. számú csendőrkerületbeli Dávid Imre csendőr ez. őrmestert, hogy ezimét egy igen fontos okból tudassa vele.

Farkas József Maramaros megye Rabó községben állomásozó csendőr ez. őrmester kéri a cs. és kir. 83. gyalogezredben vele együtt szolgált Kovács József VI. számú csendőrkerületbeli csendőrt, hogy ezimét egy fontos ügyből kifolyólag közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Régi házi gyógyszerek. A sokat emlegetett régi jó időkből való elődeink nagyon sokat adtak az egészség ápolására; annyira, hogy van valami azon állításban, hogy sokszor a szó szoros értelmében agyonkurálták magukat. A régi háziszerek tarka sokféleségébe érdekes bepillantást nyújt dr. Cabanes párisi orvosnak a régi orvosi furcsaságokról most megjelent könyve. Régi orvosi könyvek a bizonyosságai, hogy még 1803-ban zenével igyekeztek gyógyítani igen makacs fájdalmakat. Születési fájdalmak állítólag rögtön megszűntek, ha a betegnek csak egyetlen melódiát is eljátszottak fuvolán; csak hogy lényeges kellék volt, hogy a fuvolának nyárfából kellett lennie. Tanuk állítják, hogy az örült dübögését eredményesen kezelték ugyancsak fuvola-szóval, de olyan fuvolából, a melyik a neottia nevű növény gyökeréből készült. Ma nem igen tudunk arról, hogy a katonazenének valami egészségügyi hatása is lenne s régi okmányokból mégis azt olvassuk, hogy a középkorban zenével üzték el a pestist. Egy görög monda szerint a krétai Thales azzal szabadította meg Spártát egy félelmetes járványtól, hogy napokig egy csatadalt játszatott a zenészekkel. V. Fülöp spanyol király állítólag embergyűlölő különcz lett volna a Farinelli énekes hangja nélkül; de ha megcsendült az énekes hangja, még arra is rá lehetett vonni, hogy megborotválkozzék és a minisztertanácsban résztvegyen. Ennek a furcsaságnak azonban van legalább annyi magja, hogy a kedélybeteg, búskomor emberekre a zene tényleg jó hatással van. A régi jó időknök egy másik kedvelt „mindenható” gyógyszere volt a nevetés. Tiszteletreméltó komolysággal állítják egykori könyvek, hogy nehéz szüléseknél sokszor nagyon jó szolgálatot tett a kellő pillanatban allalmazott megnevettetés. De a XVII. századbeli házi patika legfontosabb kellékei mégis csak a számtalan szerelmi por és szimpátia-szer voltak, melyekkel a betegség rossz azellemeit elűzni s helyettük jó szellemeket odacsalogatni igyekeztek. Amaz idők előkelő hölgyei csak akkor engedtek eret vágni magukon, ha egy vödör volt odakészítve tiszta kútvizzel. Ekkor a lecsapolt vért a vödörbe eresztették: s az ereikben visszamaradt vér a „szimpátiának megfelelően” azonnal fölvetta a kútviz

üde frissességét. Hasonló eszmék kísérték a háborúba a katonákat. Ha megsebesültek, elég volt egy szimpátia-por, melyet a sebre raktak, hogy ez azonnal hegedésbe menjen át. Ugyancsak nagyra becsülték a színek gyógyító erejét s ámbár erre vonatkozólag sok együgyű babona volt elterjedve, egyik-másik föltevésüket a mai orvostudomány — bár más értelemben — némileg igazolta. Ma például tudjuk, hogy a vörös fény különösen erős és izgatató hősugarakat bocsájt ki, míg a kék és az ibolyafény megnyugtatólag hatnak. 1912-ben az Egyesült-Államok hadseregét is ilyen megfigyelések mentették meg a moszkítóktól. Észrevették, hogy a moszkítók különösen kedvelik a kék színt, de ugyancsak kerülnek a sárgát. A csapatok kék uniformisát tehát hamarosan sárgával cserélték föl s egyszerre megszűnt a moszkító-veszedelem, sőt ezzel együtt megrikkultak a katonák között a ragályos betegségek is, mert mint tudjuk, ezeknek fő terjesztői épen a moszkítók.

A cukor mint orvosság. A cukornak rendkívül tápláló hatása a szervezetre általánosan ismert tény, hogy azonban gyógyító ereje is van, arról az orvosi tudomány mindedig nem tudott, holott réges-régen helyet foglalt már a cukor a háziszerek sorában és nagyanyáink nem egy esetben vették elő különféle bajoknál. A Provence asszonyai például ősidők óta a szülési fájdalmak gyorsabb lefolyását tulajdonítják a cukor élvezetének és e megfigyelés helyességét igazolja egy orvosnak statisztikája, a mely szerint a párisi cukorgyári munkásnők általában rendkívül gyorsan esnek túl a szülési fájdalmakon. Állítólag a negyedóránként 10—15 grammnyi adagokban bevett cukornak elmaradhatlan a jó hatása a szülő nőknél és miután ez valóban ártalmatlan és veszélytelen szer, a laikus is próbát tehet vele. Más czélokát szolgál viszont a cukor hashártyagyulladásoknál, a mely betegség esetében szintén kísérleteztek már cukorral. Tudvalevő, hogy a testbe került cukor erjedésbe megy át és tejsavvá válik. A baktériumok legtöbbje azonban nem él meg savanyú talajban, lassanként kihal és ily módon megszabadul a szervezet az ártalmas, infekciót okozó baktériumoktól. Szívizmok megbetegedésénél és az ezzel járó szívgyöngeségeknél szintén ajánlatos a cukorfogyasztás. Ez esetekben a cukornak gyógyító hatása úgy magyarázható, hogy a mindig munkában lévő izmok számára a cukor az erőtadó fűtőanyag és miután a szív az a szerv, a melynek állandóan a legnagyobb munkát kell végezni, tehát lehetőleg nagy adag fűtő- és erőt adó anyagra is van szüksége. Ennek tulajdonítható, hogy újabban rendkívül sok cukorral táplálják a szívbetegségeket, a mit többnyire édes tészták formájában fogyasztanak, de ajánlatos a datolya-kúra is szá-

mukra, mert ez tartja — ezukortartalom dolgában, — az elsőseget a gyümölcsök között.

Egyenruhás kereskedők. Oroszországban tudvalevően majdnem mindenki egyenruhát hord. Most újabban mozgalom indult meg, hogy a kereskedői alkalmazottak is egyenruhával különböztessék meg magukat a másfoglalkozású emberektől. A moszkvai és pétervári kereskedő-egyesületek kardoskodnak különösen a mellett, hogy a női alkalmazottak, különös ismertetőjelül és védelmül azokban az időkben, a midőn a női alkalmazottaknak késő éjjel és egyedül kell az utcán járniuk, egye ruhát viseljenek. Iskolai növendékek, gimnazista-leányok már régen hordanak ügyes és kényelmes egyenruhát, a mely megvédi őket az utcán a kellemetlenségtől. A betegápoló nővérek egyenruhája is inkább védelemre való, a mellett, hogy egészségügyi szempontból is kifogástalan.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

V. J. csendőr. Szolgálati idejét megszakította.

1887. 1. Az alaptörkére eddig befizetett összeghez képest kellett volna önt a vezetésben, illetőleg nyereségben részesíteni. 2. Nem számít be.

T. A. őrmester. 1. A járásparancsnokjelöltek rangsorában nem fordul elő. 2. Igen. Minden rendfokozatban 100 koronával. Gyöngyvirág. Tartozik aláírni.

D. János csendőr. 1—2. Miután erre az állásra csak igazolványos altisztek pályázhatnak, kérdései tárgyátlanok.

Vadvirág. Csak ha hatósági szabályrendelet tiltja.

Hunyadi hős. 1. Érvényes. 2. A lejárát keltével érvényét veszti.

Temes megye. Szolgálati ügyekre, különösen pedig fegyverekre nem adunk választ.

Simon csendőr. Nézetünk szerint a K. btk. 92. §. lesz mérvadó.

N. S. csendőr. A kinevezett járőrvezetők fogják élvezni.

Sándor nyug. őrsvt. A kedvezmény önmagára is kiterjed; az eljárás hivatalból lesz megindítva.

T. Ö. 1. Hivatalból kapja meg. 2. Kegyelmi uton. 3. A felhózt esetben a díjnoki idő nem számít be.

Bárta. A törődöttséget a felülv. bizottság megállapítja és a sérülés fokához képest a kedvezőbb ellátásra nézve indítványt tesz. Panasztételre nincs oka, mivel a kedvezményes ellátás megítélése és kiszabása nem a felülvizsgáló bizottság, hanem a honvédelmi, belügyi és pénzügyminiszter együttes hatáskörébe tartozik. Jelenleg illetékes nyugdíj kiszabását a kiadott táblázatokból megállapíthatja.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök
törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek
létesítése.

Kölcsönök lakbérletiltás
ellenében.

Külföldi pénznemek vé-
tele és eladása.

Előadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétet után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 0% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében. jutányos kamattétel mellett. Utaványok, intézkedések és chequok beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesztünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Ideiglenes nyugállományba helyeztetett:

1913 márczius hó 1-ével:

Ternai Miklós IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „csendőrségi szolgálatra jelenleg nem alkalmas”.

Választott lakhely: Tiszafüred.

Kinevezettek:

1913 márczius hó 1-ével:

csendőr járásörmesterekké:

Kiss János	örmester, (1. rangszám) az I.,
Horvát Mihály	„ (2. „) a IV.,
Magyarosi Imre	„ (3. „) az I. és
Patkó János	„ (4. „) a VI. számú

csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Polgár György III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes vezetése és példás magatartásáért.

Bognár Ernő I. VI. számú csendőrkerületbeli őrmester, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt, úgy a közbiztonsági szolgálatban, valamint az alárendeltjeinek helyes nevelésében is kifejtett eredményes tevékenységeért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Bankó Sándor csendőr cz. őrmester 10 évi, Birtalan Lajos, Kocsis József II. csendőrök 8 évi, Istók István, Mészár Mihály csendőrök 7 évi, Halmi Mihály őrsvezető cz. őrmester 14 évi csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálatban folytonosan odaadó szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért.

Erdei György és Orosz Pál őrsvezető cz. őrmesterek, a csendőr jelentkezők gyűjtése körül kifejtett buzgalomukért.

Előléptettek:

1913 márczius hó 1-ével:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Kis András, Heming János, Mester János;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Keresztes Mihály, Balogh József II. és

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Tóth Ferencz őrsvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*.

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Bajkó András, Baricz Sándor, Jakabos Pál;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Solymossy József, Pataki István, Szlepcser Pál; és

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Harez Károly, Bodlak Lajos, Rákosi Antal, Varga

Pál, Nagy Lajos V. és Csiszár István csendőr cz. őrmesterek, *őrsvezető cz. őrmesterekké*; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Stadler Ferencz hadapródlölt csendőr, *hadapródlölt őrsvezető cz. őrmesterré*.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Bereczki István, Gróza Traján, Turnya Vincze, Halasi József és Németh János csendőrök; továbbá

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Farkas János, Pobori Lőrincz, Piczkó Gergely, Valóczy József, Mészáros József I., Zemanovics György, Szabó Géza, Hegyi József, Szabó Sándor II., Cser István, Laiber Kálmán, Horváth János, Ondrus János, Oravec István, Juhász István II., Alló Lajos, Bajza István, Bondor György, Fonód János, Szabó Ferencz, Nagy Antal, Nedbál János, Fekete József, Hornik András, Laternik István, Libár János, Grosch Antal és Kovács János I. csendőrök.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Miundekeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő két préselt papirossal bevonva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, **Brassó.**

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Új mintájú zsoldjegyzékek raktárunkban már kaphatók.

Husvétii képes levelezőlapok nagy választékban.

Minden csendőrré rendkívül fontos!

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ára 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.